

221. 5.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden 16 Maart 1937.)

De ondergeteekenden geven gaarne toe, dat een nieuwe regeling van de geldelijke uitkeeringen aan mobilisatie-slachtoffers beter van de Regeering kan uitgaan dan van een of meer leden der Kamer. Doch wanneer de Regeering niet van oordeel is, dat van haar zulk een voorstel moet uitgaan, dan blijft er voor die leden, die van een ander gevoelen zijn, geen andere weg over. Immers is dit geen onderwerp, dat aanleiding kan geven, om het vertrouwen aan den Minister op te zeggen, gelijk de leden veronderstellen, die bij den aanhef van het Voorloopig Verslag aan het woord zijn.

Overigens is het onderwerp, dat de ondergeteekenden in behandeling stellen, niet van zoo ingewikkeld aard, dat het niet met voldoende kennis van zaken kan worden beoordeeld. Noch is het nieuw, daar het in den loop der jaren van 1920 af herhaaldelijk en uitvoerig in de Kamer aan de orde geweest is. Bovendien mogen de voorstellers verwijzen naar de uitkomsten, neergelegd in het verslag der commissie-AALBERSE.

Ook de financiële bezwaren zijn naar de meening der voorstellers niet onoverkomelijk, omdat het aantal der gegadigden, die in aanmerking kunnen komen, bekend is en niet meer kan toenemen. Geheel anders was dat, toen de Wet op de verlening van uitkeeringen aan mobilisatie-slachtoffers werd ingediend, op welk tijdstip noch het aantal der rechtverkrijgenden, noch het bedrag, waarop zij aanspraak zouden verkrijgen, bekend was. Toch heeft de Regeering toen niet geschroomd, om met voorstellen te komen, omdat zij die noodzakelijk achtte. Te recht heeft de Regeering toen aldus gehandeld, omdat het hier een groep burgers aangaat, die redelijk aanspraak kunnen doen gelden.

Het voorstel van ondergeteekenden brengt geen wijziging in het beginsel van de bestaande wet, doch brengt alleen enkele gevallen onder de werking dier wet, die tot heden ten onrechte zijn uitgesloten. Dit voorstel is een poging om eindelijk en voorgoed te komen tot een oplossing, die zoowel voor de Regeering als voor belanghebbenden bevrediging kan schenken.

Het betreft degenen, die bij afloop der mobilisatie naar huis zijn gezonden zonder bewijs te vragen van hun ongeschiktheid, in het geheel enkele tientallen, en verder degenen, die niet vóór 1925 om ondersteuning gevraagd hebben. Beide groepen zijn niet talrijk, zoodat het geldelijk bezwaar niet kan gelden, indien hun recht wordt erkend. Bovendien vormen al de uitkeeringen aan mobilisatieslachtoffers een aflopenden post, gelijk de ervaring jaarlijks doet zien.

Dat dit voorstel werd ingediend in den aanvang van het laatste jaar eener parlementaire periode, is niet te wijten aan ondergeteekenden. In de Kamer is herhaaldelijk sterke aandrang op de Regeering geoeffend, dat deze zelf met de gewenschte en dringend noodzakelijke verbeteringen zou komen. Bij de behandeling der wet van 3 December 1931 verklaarde de heer Minister dr. DECKERS, dat hij bereid was wijzigingen of aanvullingen aan te brengen, indien ze noodig mochten blijken. Voorts zeide zijn opvolger, dr. COLIJN, in de zitting der Kamer van 4 December 1935, dat hij de wet nog wel eens wilde nagaan in haar werking. De hierdoor gewekte hoop werd echter niet vervuld. De komende verkiezingen hebben dus geen rol gespeeld. Doch al ware het anders, de voorstellers zien niet in, waarom niet ook over deze openbare zaak bij de verkiezingen zou mogen worden geoordeeld.

Gelijk gezegd, ondergeteekenden zijn van oordeel, dat de bestaande wettelijke regeling dringend wijziging en aanvulling behoeft, om aan het gestelde doel te beantwoorden. Het is zeker

waar, wat in het Voorloopig Verslag wordt opgemerkt, dat het voorstel wenschen verwezenlijken zou, die reeds bij de behandeling van het wetsontwerp in de Kamer werden geuit; de ervaring heeft echter van den aanvang af bewezen, dat die wenschen gegrond en rechtvaardig waren. De Regeering zoowel als de Kamer kunnen niet het oog sluiten voor de rechten van de voormalige dienstplichtigen, die in de moeilijkste dagen in dienst hun gezondheid en kracht hebben verloren.

Daaronder behooren in de eerste plaats degenen, die in 1918 en 1919 den dienst hebben verlaten zonder bewijs van afkeuring. In dien tijd bestond er nog geen kans op geldelijken bijstand en zoo is het zeer goed te verstaan, dat deze dienstplichtigen niet op zulk een bewijs van afkeuring gewacht hebben, ook al gingen ze invalide naar hun haardsteden terug. Men kan zich voorstellen, dat zij dit deden. Bijna allen hadden een langen diensttijd achter den rug; sommigen lagen ziek in een hospitaal; zij verlangden naar huis, om zich onder behandeling te stellen van hun eigen dokter in hun eigen omgeving. Natuurlijk zullen dezulken aannemelijk moeten maken, dat zij op dat oogenblik invalide waren. Indien zij dit niet kunnen, dan hebben zij ook volgens het voorstel van ondergeteekenden geen aanspraak op vergoeding. Daarmee vervalt dus het bezwaar van de leden, die aan het woord zijn op blz. 2 van het Voorloopig Verslag, tweede alinea. De voorstellers laten den eisch niet vervallen, dat de invaliditeit in den dienst moet zijn ontstaan; ook zij vragen een aanwijsbaar verband tusschen invaliditeit en mobilisatie. In verschillende gevallen is dat verband ook nu nog aan te toonen. De ziekenregisters van de hospitalen zullen licht kunnen verschaffen. Elk geval zal op zich zelf moeten worden beschouwd en onderzocht. Wie aldus bewijzen of aannemelijk maken kan, dat hij in den zin der wet mobilisatieslachtoffer is, verdient te worden in aanmerking gebracht voor steun. Hij is er reeds al te lang zonder geweest.

Het andere voorstel, dat ondergeteekenden doen, is de verlegging van den datum, vóór welken men zich moet hebben aangemeld om voor uitkeering in aanmerking te komen, van 1 Januari 1925 naar 1 October 1936. Verschillende leden achten volgens het Voorloopig Verslag den eerstgenoemden datum al zeer ruim gekozen. Deze meening kan echter niet worden gehandhaafd ten opzichte van die dienstplichtigen, die kunnen aantoonen, dat zij inderdaad mobilisatie-slachtoffer zijn en in de omstandigheid verkeerden, dat zij hulp noodig hebben.

Ook heeft de wetgever zich niet op dat standpunt geplaatst. Ook nu kunnen zij in aanmerking komen, maar alleen wanneer er een bijzonder geval aanwezig is.

Dat die mogelijkheid bij de wet geschapen is, ligt voor de hand. Het is een feit, dat verschillende mobilisatie-slachtoffers pas na 1 Januari 1925 de aanvraag hebben gedaan, omdat zij niet wisten vóór dien tijd, dat er steun, ook aan hen, werd geboden. Een persoonlijke kennisgeving is niet uitgegaan, noch zelfs een officieele algemeene kennisgeving.

Of een aantal gewezen dienstplichtigen na verloop van vele jaren onder den invloed van anderen den wensch voelden opkomen alsnog naar een uitkeering te dingen, kunnen de voorstellers moeilijk beoordeelen. Doch indien dit al zoo mocht zijn, deze lieden zullen ook bij het voorstel, nu in behandeling, geen baat vinden, indien zij niet werkelijk mobilisatie-slachtoffers zijn en dit aannemelijk kunnen maken. Dit voorstel maakt volstrekt niet iederen aanvrager tot rechthebbende; het opent alleen de gelegenheid voor diegenen, die bevonden worden recht te hebben.

Daaronder behooren ook die gewezen dienstplichtigen, die wel wisten, dat de gelegenheid tot steun bij de wet geopend was, doch die daarvan geen gebruik behoefden te maken vóór 1925, omdat zij toen nog in staat waren, voor zich en hun gezin te zorgen. Hetzij door verergering van hun invaliditeit, hetzij door de slechte tijdsomstandigheden, hetzij door welke oorzaak ook, als zij nu hulpbehoevend zijn, dan mogen zij niet worden uitgesloten.

Voorstel wet v/d heer K. ter Laan e.s., houdende nieuwe regeling in zake verleenen geldelijke uitkeeringen mobilisatieslachtoffers.

De voorstellers wenschen slechts steun te bieden naar de beginselen van de geldende wet: het verband tusschen de invaliditeit en den militairen dienst moet vaststaan. Maar dan wenschen zij ook alle mobilisatie-slachtoffers te helpen. Dat hun voorstel reeds maanden te voren in het orgaan van den Bond van Mobilisatie-invaliden in het vooruitzicht werd gesteld, is zeer natuurlijk, daar het reeds in 1935 in de openbare zitting der Kamer is aangekondigd. Mocht dit aanleiding gegeven hebben tot het doen van een aantal aanvragen, dan zullen toch deze aanvragen alleen tot een gunstig gevolg kunnen leiden, als ze gegrond zijn, en dan is moeilijk te onderstellen, dat eenig lid van de Kamer daartegen bezwaar zou willen maken. Ook de voorstellers denken er niet aan, eenige uitkeering mogelijk te maken, als deze in strijd zou zijn met de zeer duidelijke bedoeling der wet.

Deze bedoeling is ook nu, dat ieder, die invalide uit den dienst werd naar huis gezonden, aanspraak heeft op de uitkeering, als hij daaraan behoefte heeft. Om die bedoeling te verwezenlijken, stelden ondergeteekenden voor, een Commissie van Uitvoering in te stellen, die als Commissie van Advies is bedoeld, en daarnaast een Commissie van Beroep. Zij hebben geen bezwaar tegen de wijziging van den naam „Commissie van Uitvoering” in „Commissie van Advies” en geven daarom gevolg aan de opmerking, in het Voorloopig Verslag gemaakt.

De instelling van deze commissie blijven zij echter, ook nadat ze van de bezwaren in het Voorloopig Verslag kennis genomen hebben, warm aanbevelen. Zij nemen daarbij gaarne aan, dat de Regeering in staat is, zich zelfstandig alle gegevens, benodigd voor de beoordeeling van de aanvragen, te verschaffen. Doch het is van het grootste belang, dat deze gegevens beoordeeld worden op een wijze, die het rechtsgevoel ten volle bevredigt, en dat kan het best geschieden door een onafhankelijke commissie van ter zake deskundigen.

In het Voorloopig Verslag wordt er op gewezen, dat er in den loop der laatste vijf jaar honderden personen zich tot de Kamer wendden, stellende, dat hun aanvragen door de Regeering ten onrechte waren afgewezen en dat toch de Kamer nooit aanleiding heeft gevonden aan de Regeering te verzoeken, op de afwijzende beschikking terug te komen. Dit moge waar zijn, het is niet ter zake dienende. Voor het overgrote meerendeel werden namelijk deze honderden verzoekers afgewezen, niet omdat ze geen mobilisatie-slachtoffer waren, doch omdat ze werden uitgesloten door de bepalingen van de wet. En het is juist om die reden, dat de ondergeteekenden wijziging van de wet in overweging geven.

Voorts was het voor vele verzoekers onmogelijk hun aanspraken aannemelijk te maken, omdat de over hen uitgebrachte rapporten hun niet bekend worden gemaakt. Dit achten ondergeteekenden in strijd met een gezond Nederlandsch rechtsbegrip; iedere burger moet zich kunnen verweren tegen hetgeen over hem officieel wordt meegedeeld. Zelfs een misdadiger heeft het recht, kennis te nemen van hetgeen tegen hem wordt ingebracht. Nooit kunnen noch de Regeering, noch de Kamer uit het oog verliezen, dat het hier mannen betreft, die in tijden van gevaar het Land gediend hebben.

De ervaring heeft verder voldoende bewezen, dat de instelling van een Commissie van Beroep zeer wenschelijk is.

Herhaaldelijk is gebleken, dat er een zeer groot verschil bestond tusschen de opvatting van de adviseurs der Regeering en de burgerdoctoren, die door belanghebbenden werden geraadpleegd. De Regeering hield zich steeds aan de uitspraak van haar eigen adviseurs, ook al stonden daar de uitspraken van de meest deskundigen tegenover. Wanneer er een onpartijdige Commissie van Beroep bestond, zou aan het rechtsgevoel worden voldaan, gelijk ook het geval is ten aanzien van de beslissingen van den Pensioenraad. =

Artikel 1 van de wet verklaart de Regeering niet verplicht tot een uitkeering, doch slechts bevoegd. Maar het ligt voor de hand, dat de invloed van een Commissie van Beroep, door de Regeering zelf ingesteld, van voldoende beteekenis zou zijn om rechtszekerheid te verschaffen.

De ondergeteekenden zouden geen bezwaar hebben, om aan de mobilisatie-slachtoffers dezelfde rechten te verzekeren als aan de gepensioneerden, doch een voorstel in die richting zou op al te veel tegenstand stuiten. Het voorstel, dat hierbij wordt gedaan, houdt zich daarom geheel aan de beginselen van de bestaande wet. Het is dan ook niet gericht tegen de Regeering, doch beoogt enkel, om aan allen, die volgens de wet in aanmerking behooren te komen, al de rechten te geven, waarop zij aanspraak mogen maken. Daarvoor is noodig het verschuiven van den termijn van 1 Januari 1925. In vele gevallen zal het alsnog mogelijk zijn het verband tusschen invaliditeit en militairen dienst vast te stellen.

Ondergeteekenden zijn erkentelijk voor den steun, dien hun voorstel van verschillende leden mocht ontvangen.

Ook zij zijn van oordeel, dat de Commissie van Advies de taak van den Minister zal verlichten.

De Commissie van Beroep zal bevoegd zijn een oordeel uit te spreken over een beslissing, die ten aanzien van een aanvraag om steun is genomen. De samenstelling van die commissie en de regeling van haar werkwijze kunnen gevoeglijk aan de Regeering worden overgelaten. Daar de voorstellers geen wijziging brengen in het stelsel van de wet, is de Regeering dus aan haar uitspraak niet gebonden; zij houdt de eindbeslissing. Maar het ligt voor de hand, dat de Regeering aanleiding zal vinden in elk afwijkend oordeel van de Commissie van Beroep, om een zaak nog eens ernstig na te gaan, terwijl er door de werking van de Commissie van Beroep ook eenheid komt in de beoordeeling der omstandigheden.

Verschillende leden zijn van oordeel, dat aan de nooden der mobilisatie-slachtoffers reeds zoodanig is te gemoet gekomen, dat er geen gegronde aanleiding aanwezig is voor het verlangen naar een wijziging van de bestaande wettelijke regeling. De voorstellers ontkennen allerminst de zegenrijke werking van de tegenwoordige wet; zij willen juist diegenen, die tot heden ten onrechte daaraan geen deel hadden, in de wet opnemen. Het tijdstip van indiening is pas nu gekozen, omdat zij altijd nog in het vertrouwen leefden, dat de Regeering zelf tot het inzicht zou komen, dat uitbreiding van de wet niet langer wachten kan. Zij sluiten zich aan bij het gevoelen der leden, weergegeven onder op blz. 3 van het Voorloopig Verslag, dat duidelijk gebleken is, dat de wet in de practijk niet bevredigt, waarbij te recht herinnerd wordt aan de redevoeringen, door de leden der Kamer JOEKES en VAN RAPPARD reeds op 6 December 1932 gehouden. Dat de voorstellers te veel haast gemaakt hebben, kan dus kwalijk worden beweerd.

Hoe groot het aantal personen zal zijn, die thans geen uitkeering als mobilisatie-slachtoffer kunnen ontvangen, doch die geholpen worden door het aanhangige voorstel, is niet met zekerheid te zeggen; de ondergeteekenden hebben geen andere gegevens dan die opgenomen zijn in de Memorie van Toelichting. Daaruit blijkt wel, dat het aantal niet zoo groot is, dat het financieel bezwaar onoverkomelijk is te achten.

Artikel 1.

In art. 1 van de wet is onder 1°. sprake van „invaliditeit” wegens ziels- of lichaamsgebreken, uit hoofde waarvan de hier bedoelde dienstplichtigen zijn ontslagen.

Met de zegswijze „niet valide” onder 2 bedoelen de voorstellers een mate van invaliditeit, die evenzeer aanleiding gegeven zou hebben tot ontslag uit den dienst, indien de dienstplichtigen keuring hadden aangevraagd. Belanghebbenden zullen hebben aan te toonen, dat zij in die omstandigheden naar huis zijn gegaan. In verschillende gevallen zal dit ook nu nog mogelijk zijn.

Ondergeteekenden hebben geen bezwaar, onder 4°. in den zevenden regel tusschen „personen” en „reeds” in te voegen: „,die niet in het genot van militair pensioen zijn”. Deze woorden komen ook voor in de bestaande wet. Zij hebben in dit verband weinig beteekenis, omdat dit geval zich maar hoogst zelden voordoet en dan nog dit militair pensioen in rekening kan worden gebracht bij de bepaling van het bedrag van den toe te kennen steun.

Voorstel wet v/d heer K. ter Laan c.s., houdende nieuwe regeling in zake verlenen geldelijke uitkeeringen mobilisatieslachtoffers.

Artikel 4.

De in het Voorloopig Verslag gemaakte opmerking is juist; de toelichting heeft betrekking op art. 5.

Considerans.

Ook deze opmerking achten de voorstellers juist. Doch zij hebben het woord „regelingen” overgenomen uit de bestaande wet, waarin zij enkel die wijzigingen aanbrenge, die noodig zijn om het doel te bereiken, dat zij zich hebben voorgesteld.

K. TER LAAN.
CRAMER.
DROP.
FABER.
VAN ZADELHOFF.

221. 6.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.
(Ingezonden 16 Maart 1937.)

Artikel 1.

Onder 4° wordt ingevoegd in den zevenden regel tusschen „personen” en „reeds”: „die niet in het genot van militair pensioen zijn”.

Artikel 5.

In plaats van „Commissie van Uitvoering” wordt gelezen: „Commissie van Advies”.

221. 7.

VERSLAG.

De Commissie van Rapporteurs voor bovengenoemd voorstel van wet is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag wegens dit wetsvoorstel, van oordeel, dat door deze gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het voorstel genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld den 17den Maart 1937.

SCHAEPMAN.
SURING.
IJSELMUIDEN.
JOEKES.
IJZERMAN.